

*Квасницька Раїса Степанівна,
кандидат економічних наук, доцент,
професор Хмельницького національного університету,
МОН України, м. Хмельницький, Україна*

СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПОКАЗНИКІВ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ІНСТИТУТІВ ФІНАНСОВОГО РИНКУ

Оцінювання ефективності формування та використання інвестиційного потенціалу різних за статусом на фінансовому ринку інститутів-інвесторів можна характеризувати як живий динамічний процес, що постійно змінюється, уточнюється, модернізується та вдосконалюється, але, при цьому, його роль в якості важеля підвищення ефективності здійснення інвестиційної діяльності цими інститутами не тільки зберігається, а й постійно зростає. Сама ж оцінка є підсумком визначення й аналізу якісних та кількісних характеристик об'єкта, результатів його функціонування, динаміки, а також процесу управління ним.

Відмітимо, що формування та використання інвестиційного потенціалу характеризується сукупністю наявних фінансових ресурсів та можливостей, які вже використовуються або можуть бути використані для досягнення бажаного результату, тобто трансформації фінансових ресурсів у інвестиційні ресурси та подальшого їх інвестування. За цих умов, необхідним є оцінювання інвестиційного потенціалу, яке базується на системі обґрунтованих показників, критеріїв та індикаторів, що характеризують параметри розвитку потенціалу та, які повинні бути диференційно згруповані за напрямками оцінювання складових компонентів інвестиційного потенціалу різних за статусом на фінансовому ринку інститутів-інвесторів. З метою забезпечення інформаційної односпрямованості показників, вважаємо доцільним здійснити розмежування показників, що диференціюються за напрямками оцінювання, на такі групи індикаторів:

- явні стимулятори – показники, що за більшості умов застосування відіграють позитивну роль, тобто мають монотонно зростаючу залежність якості, а отже, більше значення показника відповідає краща якість об'єкта оцінки;

- явні дестимулятори – показники, у більшості випадків здійснюють негативний вплив на об'єкт дослідження, тобто мають монотонно спадаючу залежність якості, а отже, кращим вважається менше значення показника і відповідно наявність тенденції до зниження;

- стимулятори-дестимулятори (номінатори) – показники, що мають немонотонну залежність якості, якщо існує деяке значення на проміжку зміни ознаки, яке відповідає найкращій якості об'єкта. Віддалення від цього значення призводить до погіршення якості [1, с.36]. Отже, в одних випадках позитивним вважається зростання величини такого показника, в інших – навпаки. При проведенні загальної оцінки, без чітко визначеної мети дослідження, прийнято вважати такі показники стимуляторами [2, с.137].

Розподіл показників-індикаторів в такий спосіб не тільки дозволить більш деталізоване проведення аналізу, а й, на основі визначення досягнення ними критичних значень, зробить можливим застосування системи швидкого реагування - від «точкових» до загальних заходів (корегування або повної зміни стратегічних орієнтирів інвестиційної діяльності як певної за статусом на фінансовому ринку групи інвесторів, так і окремих інститутів – представників цієї групи інвесторів). Також відмітимо, що так звані індикатори тривоги (прості чи складні показники, що відображають зміну будь-якої економічної або фінансової величини і визначають її раціональну межу перетинання, вказуючи, що певних цілей можна не досягти [3, с. 65] ще з 60-х рр. ХХ ст. широко застосовуються у господарській практиці Франції.

На наше переконання, невід'ємним елементом процесу оцінювання ефективності формування та використання інвестиційного потенціалу індивідуальних, корпоративних та інституційних інвесторів на фінансовому ринку є вибір показників, що входять до груп показників, які:

- по-перше, характеризують засоби формування інвестиційного потенціалу інституту-інвестора (фінансові ресурси інституту-інвестора);
- по-друге, характеризують величину, структуру (мобільність) і сформованість інвестиційних ресурсів інституту-інвестора;
- по-третє, характеризують засоби трансформації інвестиційних ресурсів інституту-інвестора у інвестиції.

Враховуючи вищенаведені міркування, відмітимо, що запропоновані нами показники є взаємопов'язаними і взаємодоповнюючими, а тому, дають можливість комплексно та всебічно підійти до з'ясування рівня ефективності формування та використання інвестиційного потенціалу інститутів фінансового ринку.

Перелік використаних джерел

1. Григорук П.М. Методи побудови інтегрального показника / П.М. Григорук, І.С. Ткаченко // БІЗНЕСІНФОРМ. – 2012. – № 4. – С. 36-38.
2. Лук'янова В.В. Математичне забезпечення діагностики об'єкта господарської діяльності з урахуванням ризику (на прикладі оцінки мезоризиків) / В. В. Лук'янова // Економіка і прогнозування. – 2008. – № 2. – С. 129-144.
3. Толковый экономический и финансовый словарь: французская, русская, английская, немецкая, испанская терминология [Текст] : в 2-х томах / И. Бернар, Ж.-К.Колли; Пер. с франц. ; Под общ. ред. Л. В. Степанова. – М. : Международные отношения, 1997. – 784 с.